

LAKIALOITE 136/2008 vp

Laki pelastuslain 78 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

Pelastuslain (468/2003) 6 luvun 28 § sisältää jokaisen kansalaisen toimintavelvollisuuden pelastustoimeen ryhtymisestä. Kyseisen lain mukaan "Jokainen, joka huomaa tai saa tietää tulipalon syttyneen tai muun onnettomuuden tapahtuneen tai uhkaavan eikä voi heti sammuttaa paloa tai torjua vaaraa, on velvollinen viipymättä ilmoittamaan siitä vaarassa oleville, tekemään hätäilmoituksen sekä ryhtymään kykynsä mukaan pelastustoimintaan." Laki siis velvoittaa kansalaisen pelastustoimiin ilman viranomaisen käskyä tai kehotusta.

Kun kansalainen toimii hätätilanteessa edellä todetun lain edellyttämällä tavalla, ei tapaturmavakuutuslain tai minkään muunkaan lain perusteella korvata mahdollisia pelastajalle koituvia vahinkoja toisin kuin silloin, jos hän ryhtyy pelastustoimiin viranomaisen kehotuksesta. Yleisesti luullaan, että pelastajalle aiheutuneiden vahinkojen korvaus on itsestään selvä asia, olipa pelastustoimeen ryhtyminen omaehtoisista pelastuslain velvoittamana tai pelastuslain perusteella viranomaisen määräyksestä toteutettua. Näin ei kuitenkaan asia ole. Omaehtoisesta pelastustoimeen ryhtymisestä ei ole olemassa lainsäädäntöä, jonka nojalla korvauksia voisi saada. Sen sijaan, jos samanlaiseen pelastustehtävään tulee viranomaisen määräys, pelastajalle korvataan aiheutuneet vahingot olemassa olevan lainsäädännön mukaan. On olemassa esimerkkejä sellaisista tapauksista, joissa omaehtoisesti toimineen hengenpelastajan rikkoutunutta tai menettämää omaisuutta ei Valtiokonttori ole suostunut korvaamaan, koska lain velvoitetta korvaa-

misesta ei tällä hetkellä ole. Ei ole mitenkään hyväksyttävää eikä kansalaisten oikeustajun mukaista, että pelastaja itse joutuu kärsimään kaikki vahingot, jotka hän saattaa kansalaisvelvollisuutta pelastustoimessa suorittaessaan kohdata. Valtion korvausvelvollisuuden pitäisi ulottua kaikkien pelastajan kärsimien vahinkojen korvaamiseen. Vahinkojen suuruus on yhteiskunnalle omaehtoisesta pelastustoimesta saavutettuihin hyötyihin nähden hyvin marginaalinen. Taloudelliset syyt eivät voi olla nykykäytännön perusteena.

Esimerkiksi toisen ihmisen hengen pelastaminen on sellainen urotyö, että on kohtuutonta asettaa tavalliset ihmiset eriarvoiseen asemaan sen perusteella, onko heidät pelastustehtävään laki velvoittanut vai viranomaisen määrännyt. Epäkohtaan on saatava pian korjaus, jotta pelastustoimintaan ryhtyneen oikeusturva saadaan samanlaiseksi riippumatta siitä, toimiiko hän pelastuslain velvoittamana omaehtoisesti vai saman lain perusteella viranomaisen määräämänä.

Lain muutoksella olisi positiivinen merkitys kansalaisten suhtautumiseen pelastustoimintaan yleensä ja omaan velvollisuuteensa erityisesti. Mikäli nykyisen lain mukainen toiminta jatkuu, se tuo entistä useammalle pelastustoiminnassa vahinkoja kärsineelle joskus jopa pysyvän katkeruuden tai mielipahan.

Edellä olevan perusteella ehdotamme,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki pelastuslain 78 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 13 päivänä kesäkuuta 2003 annetun pelastuslain (468/2003) 78 § seuraavasti:

78 §
Vahingonkorvaus

Tämän lain 28 §:n mukaiseen pelastustoimintaan ryhtyneelle aiheutunut aineellinen tai muu vahinko korvataan vahingonkorvauslain 5 luvun

mukaisesti. Vahingon korvaamisesta on muutoin voimassa, mitä vahingonkorvauslaissa (412/1974) säädetään.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä kesäkuuta 2009.

Helsingissä 17 päivänä joulukuuta 2008

Oiva Kaltiokumpu /kesk
Paula Sihto /kesk
Eero Reijonen /kesk
Tuomo Hänninen /kesk
Tommy Tabermann /sd
Lauri Oinonen /kesk
Pertti Virtanen /ps
Janne Seurujärvi /kesk
Juha Mieto /kesk
Mikko Alatalo /kesk

Krista Kiuru /sd
Petri Salo /kok
Jouko Laxell /kok
Valto Koski /sd
Hannu Hoskonen /kesk
Merja Kyllönen /vas
Markku Uusipaavalniemi /kesk
Tuomo Puumala /kesk
Risto Autio /kesk